

ความเป็นมาของปัญหา

เยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุด เป็นพลังที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง ประเทศจะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ก็มิมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการพัฒนาเยาวชนให้กว้างขวางเป็นพิเศษ และควบคู่กับการพัฒนาอื่น ๆ¹ เยาวชนย่อมเป็นที่หวังว่าจักเป็นกำลังของชาติบ้านเมือง มีความสำคัญต่อความดำรงคงอยู่ของแต่ละชาติ และของมนุษยชาติอีกด้วย องค์การใหญ่ระหว่างประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กทุกคนในโลก สมัชชาใหญ่สหประชาชาติจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ยอมรับและออกประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเยาวชน ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2502 ซึ่งแจ้งเรื่องสิทธิซึ่งเด็กทุกคนพึงได้รับโดยไม่มี การยกเว้นแต่ประการใด ตามข้อตกลงระหว่างชาติ เพื่อให้เด็กพึงมีชีวิตวัยเยาว์ที่เป็นสุข ทั้งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมที่ตนรวมอยู่ด้วย องค์การสหประชาชาติจึงเชิญชวนให้บิดามารดา องค์การอาสาสมัคร เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ตลอดจนประชาชนทั้งหญิงและชาย ยอมรับสิทธิเหล่านี้ และควรได้ช่วยกันรักษาสีทธิของเด็ก โดยดำเนินการตามกฎหมาย หรืออื่น ๆ ตามความ เหมาะสมโดยลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเยาวชน 10 ข้อ² ได้เรียกร้องให้มีการจัดงานวันเด็กทุกปี โดยถือเอาวันเสาร์

¹อบ ทองไข่มุกต์, "อนาคตของเยาวชน," วารสารศึกษาสัมพันธ์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 34 (กุมภาพันธ์ 2522) : 3.

²ยูนิเซฟ, "ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของเยาวชน," คู่มือปริทัศน์ ฉบับความรู้ เกี่ยวกับเด็ก (มกราคม 2519) : 8.

สัปดาห์ที่ 2 ของเดือนมกราคม เป็นวันเด็กแห่งชาติ ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ได้จัดงานวันเด็กเพื่อให้เด็กรับทราบถึงความสำคัญของตัวเขาเองที่มีต่อประชาชาติ ท่านนายกรัฐมนตรีได้ให้คำขวัญวันเด็กเพื่อเป็นข้อเตือนใจเยาวชนไทยเสมอมา เช่น "เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า" "เด็กคือเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ" "เด็กไทยคือหัวใจของชาติ" เป็นต้น และในปีพ.ศ. 2522 ครบกำหนด 20 ปี ของการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเยาวชน ควรถือเป็นโอกาสดีที่จะส่งเสริมการลงมือปฏิบัติตามประกาศนั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมสหประชาชาติได้เสนอให้กำหนดปี พ.ศ. 2522 เป็นปีเด็กสากล ซึ่งสมัชชาใหญ่เห็นด้วย และผ่านมติรับรองตามนั้นคือประกาศให้ปี พ.ศ. 2522 เป็นปีเด็กสากล

โดยที่ทรงตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชนว่า เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดของชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีกระแสพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสปีเด็กสากล พุทธศักราช 2522 ความตอนหนึ่งว่า

เด็กเป็นผู้ที่จะรับของทุกอย่างทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการชำระรักษาความผาสุกสงบของประชาชนในโลก ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องใคร่รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิดจิตใจให้ปราณีตให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อย สุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคน ที่จะต้องร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ คือ ผู้ที่เกิดก่อน ผ่านชีวิตมาก่อน จะต้องสงเคราะห์ อนุเคราะห์ผู้เกิดตามมาภายหลัง ให้ความรู้ ความดี และประสบการณ์อันมีค่า ทั้งปวงให้ด้วยความเมตตา เอื้อหนุน และด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้เขาทราบ ให้เขาเข้าใจ และสำคัญที่สุด ให้เขารูจักคิดทบทวนเหตุผลที่ถูกต้องจนเห็นจริงด้วยตนเอง ใด ในความเจริญและความเสื่อม

โดยนัยนี้ บิดามารดาจึงต้องสอนบุตรธิดา ที่จะต้องสอนน้อง คนรุ่นใหญ่จึงต้องสอนคนรุ่นเล็ก และเมื่อคนรุ่นเล็กเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ก็ต้องสอนคนรุ่นหลังต่อไป ไม่ให้ขาดสาย ความรู้ ความดี ความเจริญงอกงามทั้งมวล จึงจะไพศาล

ไปได้ไม่มีประมาณ เป็นพื้นฐานของความวัฒนาวิสัยอันยั่งยืนในโลกสืบไป¹

เด็กและเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นพลังสำคัญของชาติในอนาคตนั้นมีจำนวนมาก จากสถิติการศึกษาฉบับย่อ ปี 2519 ประเทศไทยมีประชากรประมาณ 43 ล้านคน ถ้า จำแนกประชากรที่จัดอยู่ในวัยเรียน คือเด็ก-เยาวชนอายุระหว่าง 4-24 ปี จะมีประมาณ 21 ล้านคน จะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนไทยมีเกือบครึ่งหนึ่งของพลเมือง¹ เป็นเรื่องน่าทึ่งใจ ว่าเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับบริการในด้านการศึกษาอบรมเพียงใด

ในการให้การศึกษอบรมเด็ก-เยาวชนไทยให้มีความรู้ ความสามารถเป็น พลเมืองดี มีวินัย ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอย่าง เป็นสุข เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ ทุกคน ทุกฝ่ายต้องร่วมมือช่วยกันจะปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียวไม่ได้ ศาสตราจารย์สำเภา วรวงศ์ ให้ข้อคิดบางอย่างเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนและวิทยุ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา ความตอนหนึ่งว่า

เด็กที่อยู่ในเมืองใหญ่ ซึ่งมีความเจริญในค่านวัตกรรม มีโอกาสคลุกคลีกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ (Learning Environment) ในห้องเรียนวันละประมาณ 5-6 ชั่วโมง หักจำนวนเวลานอนออกเสีย 8 ชั่วโมง จำนวนเวลาที่เหลือวันละ 10-11 ชั่วโมง คือโอกาสที่จะใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมของโลกนอกห้องเรียน ถ้าเพิ่มวันหยุดเรียนเขาไปควยแล้วจะเห็นได้ว่าเด็กของเราคลุกคลีอยู่กับสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนเป็นเวลานานที่สุด จึงไม่ตองสงสัยว่าทำไมสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนจึงมีอิทธิพลหรือมีผลกระทบตอชีวิตของเด็กมากกว่าอย่างอื่น แค คนทั่วไปมักจะลืมตระหนักในเรื่องนี้ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมในทางไม่ดีจึงมักโทษ

¹กระทรวงสาธารณสุข, กรมการแพทย์ กองสุขภาพจิต, "กระแสพระราช คำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสปีเด็กสากล พุทธศักราช 2522," (กรุงเทพมหานคร : 2522), หน้า 1.

²กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวง, "สถิติการศึกษาฉบับย่อ ปีการศึกษา 2519," (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวง, กระทรวงศึกษาธิการ, 2520), หน้า 22.

โรงเรียน และยังพิจารณาถึงชุดนิค ปริมาณ และคุณภาพของสภาพแวดล้อมนอก
 ห้องเรียนในปัจจุบันด้วยแล้ว ยิ่งทำให้नावิตกเป็นทวีคูณ ฉะนั้นกล่าวกันตาม
 ความเป็นธรรมแล้ว ตัวเครื่องมือและอุปกรณ์ (Hard Ware) ของสื่อมวลชน,
 และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ไม่เป็นตัวการสำคัญ แต่
 อิทธิพลของสื่อดังกล่าวมีความสำคัญอยู่ที่โปรแกรมหรือวัสดุการ สอนซึ่งอาศัย
 เครื่องมือ อุปกรณ์ ดังกล่าวเป็นสื่อถ่ายทอดไปถึงผู้เรียน ฉะนั้นสื่อที่ดี และใช้เป็น
 ก็เป็นคุณอนันต์ ฉะนั้นสื่อที่ไม่ดีหรือใช้ไม่เป็นที่ก็มีโทษหนัก¹

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาคุณสมบัติของวิทยุ ภาพยนตร์และหนังสือพิมพ์
 เข้าไว้ด้วยกัน คือผู้ชมสามารถได้ยินทั้งเสียง เช่นเดียวกับการฟังวิทยุ ได้เห็นภาพเคลื่อนไหว
 คึกคักกันไป เช่นเดียวกับชมภาพยนตร์ และได้ยินตัวหนังสือ เช่นเดียวกับการอ่านหนังสือพิมพ์
 โทรทัศน์จึงเป็นสื่อมวลชนที่แสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด โทรทัศน์
 มีคุณสมบัติพิเศษพร้อมหลายประการดังกล่าวแล้ว จึงอยู่ในฐานะที่จะพัฒนาคนให้สมบูรณ์
 คือให้ความรู้ ทักษะ ทักษะ ความซาบซึ้งในฐานะที่จะพัฒนาคนให้สมบูรณ์คือให้ความรู้ ทักษะ
 ความซาบซึ้งและค่านิยม ตลอดจนให้ทักษะ²

¹สำเภา วราภรณ์, "ข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน และ
 วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อการศึกษา," ใน สารเทคโนโลยีทางการศึกษา ฉบับที่ 2 เรื่อง
 ประมวลทัศน์เกี่ยวกับโทรทัศน์เพื่อการศึกษา," สำเภา วราภรณ์, ศูนย์เทคโนโลยีทาง
 การศึกษา กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, บรรณาธิการ. (กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว), หน้า 122.

²อรอนพ เชียรถาวร, "บทบาทของโทรทัศน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษา,"
 นิเทศสาร 5 (กุมภาพันธ์ 2520) : 117.

อิทธิพลที่มีต่อการใช้เวลาของเด็ก¹

ส่วนมากมักจะได้นิพนธ์ปกครองกันว่าเด็ก ๆ มักจะคิดโทรทัศน์ การใช้เวลาว่างของเด็กเพื่อเรื่องอื่น ๆ ก็หมดไป ในเรื่องการใช้เวลาว่างของเด็กนี้ จากผลการวิจัยของ เชียซี และแซปแมน (1972) ปรากฏว่า "การใช้เวลาว่างของเด็กในสังคมที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันก่อให้เกิดความแตกต่างกันในการใช้เวลาว่างด้วย กล่าวคือเด็กที่อยู่ในฐานะเศรษฐกิจดีมักจะใช้เวลาว่างดูโทรทัศน์น้อยกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี กล่าวโดยสรุปแล้ว ประมาณ 2-3 ชั่วโมงต่อวันเป็นอย่างมาก" ซึ่งในข้อนี้อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นเพราะเด็กที่อยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจดีอาจจะมึ้งงานอดิเรกที่น่าจูงใจหลาย ๆ อย่าง ต่างกับเด็กที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

วินเบอร์ ชแรม (1968) ได้ทำการรวบรวมผลงานวิจัยในเรื่องการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก และพบว่า เด็กนักเรียนประถมศึกษาใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากกว่าเด็กนักเรียนมัธยมศึกษา ที่น่าสนใจคือ มีรายงานไว้ว่า "เด็กจะมีแนวโน้มที่จะนอนดึกขึ้นเมื่อติกรายการโทรทัศน์ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว การใช้เวลาดูโทรทัศน์ของเด็กขึ้นอยู่กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่ ถ้าหากพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีความเอาใจใส่พอสมควร และกำหนดเวลาในการเข้านอนของเด็กในระหว่างเรียนไว้ ก็จะมีผลดีทางสุขภาพของเด็ก ย่อมเป็นการตัดปัญหาการง่วงงวาวนอนในระหว่างเวลาเรียน ส่วนผลที่ว่าเด็กนักเรียนประถมศึกษาใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากกว่าเด็กนักเรียนในชั้นมัธยมนั้น น่าจะเป็นเพราะเด็กโตต้องใช้เวลาสำหรับบทเรียนหรือการอ่านหนังสือที่น่าสนใจ หรือมีความสนใจในสิ่งเร้าอื่น ๆ มากขึ้น จึงทำให้เวลาในการดูโทรทัศน์น้อยกว่าเด็กเล็กซึ่งยังไม่มีความสนใจในงานอดิเรกอย่างจริงจังมากนัก

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, กองวิจัยทางการศึกษา, การสำรวจและประเมินความสนใจในการดูรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของเด็กไทย (กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ป.ป.ป.), หน้า 5-6.

อิทธิพลที่มีต่อรสนิยมและคุณค่าในชีวิตของเด็ก¹

อิทธิพลของโทรทัศน์ที่จะมีต่อรสนิยมของเด็กนั้น ย่อมจะขึ้นอยู่กับวัย อายุ เพศ และมันสมอง ถ้าหากเด็กมีผู้ที่คอยแนะนำส่งเสริมให้ดูรายการที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ ก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม รายการโทรทัศน์ซึ่งส่งเสริมค่านิยมที่ตรงกันข้าม ๆ เด็กเหล่านั้น ย่อมอยู่ในภาวะได้เปรียบ เอ. จี. แมคโคลนา (1966) ได้รายงานผลการวิจัยไว้ว่า โทรทัศน์มีแนวโน้มที่จะช่วยให้เด็กออสเตรเลียมีรสนิยมกว้างขวาง โดยเฉพาะเด็กที่ผู้ปกครองรู้จักแนะแนวทาง

รายการต่าง ๆ ในโทรทัศน์มีไว้สำหรับเลือกดู ก็ยอมแล้วแต่ผู้ดูจะเลือกดูรายการใด ชราม (1964) ได้กล่าวไว้ในรายงานวิจัยว่าเด็ก 2 ใน 3 ในสหรัฐอเมริกาชอบดูรายการที่จัดไว้สำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งรวมไปถึงรายการภาพยนตร์ทุกประเภท รวมทั้งภาพยนตร์ประเภทเซ็กซี่ สละเทือนอารมณ์ ส่งเสริมความเป็นนักแสดง การประกอบอาชีพกรรมที่ดูเกิน ๆ เหมือนกับผู้ร้ายเก่งกว่าตำรวจเสียอีก หรือภาพยนตร์ที่ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อดีอย่างงมงาย ในเรื่องหมอผี ปีศาจ ภาพยนตร์เหล่านี้เป็นอันตรายต่อเด็ก ทำลายทั้งรสนิยมและคุณค่าชีวิต

จากรายงานการวิจัยของ ฮิมเมลเวท, ออฟเพนเฮม และ วินซ์ (1958) ปรากฏว่า "เด็กอังกฤษจำนวนกว่าครึ่งหนึ่งของเด็กอายุ 10 ขวบขึ้นไปนั้น ชอบดูรายการผู้ใหญ่ตอนเย็น และบางครั้งก็โปรดปรานมากกว่ารายการสำหรับเด็กเป็นไหน ๆ" อันที่จริงแล้วการดูโทรทัศน์ก็เหมือนกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คนในครอบครัวร่วมกันปฏิบัติ กล่าวคือ เมื่อเสร็จจากภารกิจประจำวันก็มาร่วมกันเพื่อนั่งดูรายการโทรทัศน์ด้วยกัน และดูเหมือนว่ายิ่งใช้เวลาอยู่หน้าเครื่องรับโทรทัศน์มากเท่าใดก็ยิ่งจะต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลอันยิ่งยงของ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, กองวิจัยทางการศึกษา, การสำรวจและประเมินความสนใจในการดูรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของเด็กไทย, หน้า 7-8.

โทรทัศน์มากเท่านั้น การดูโทรทัศน์นั้น ถ้าหากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเอาใจใส่เด็กพอควรก็ยอมจะพยายามเลือกรายการสำหรับเด็กก่อน แต่บางครั้งผู้ใหญ่มองเอาใจใส่เท่าที่ควรและจะดูรายการที่ตนชอบ เด็กก็ต้องนั่งดูรายการผู้ใหญ่ไปด้วยโดยปริยาย จะชอบหรือไม่ก็ตาม เมื่อดูบ่อย ๆ เขาก็เกิดความเคยชินและติดใจ เป็นคนว่า รายการภาพยนตร์สำหรับผู้ใหญ่ซึ่งมักจะมีหลายประเภท ทั้งประเภทสยองขวัญซึ่งก่อให้เกิดความเครียดของประสาท ความตื่นเต้นเร้าใจ หรือภาพยนตร์ประเภทรัก ๆ ใคร่ ๆ เหล่านี้เป็นรายการที่มีไว้สำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งมักจะ "เกินไป" สำหรับเด็ก ภาพยนตร์เหล่านี้มักจะสร้างเสริมรสนิยมที่ไม่ดีต่อเด็กเลย โดยเฉพาะเด็กที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองละเลย เป็นการสะสมสิ่งที่ไม่ดีแก่ชีวิตเด็กอย่างมากทีเดียว

โทรทัศน์เป็นสื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึนึกคิด คอทัศน์คติของประชาชน เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้สร้างความเข้าใจระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และที่สำคัญก็คือเป็นเทคโนโลยีอย่างหนึ่งที่นำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของประชาชนอีกด้วย¹

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย กล่าวได้ว่าเป็นทรัพยากรสื่อมวลชนที่มีอยู่มากพอสมควร คือมีสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานครถึง 4 สถานี และสถานีโทรทัศน์ในส่วนภูมิภาคอีก 5 สถานี² สถิติเครื่องรับโทรทัศน์ที่อยู่ในครอบครองของประชาชนในปีพ.ศ. 2517 มีจำนวน 714,551 เครื่อง และในปีพ.ศ. 2518 เพิ่มขึ้นเป็น 761,015 เครื่อง ซึ่งเมื่อเทียบกับมาตรฐานที่องค์การยูเนสโก กำหนดให้ประชากร 100 คน ต่อเครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง แต่ในประเทศไทยเฉลี่ย 1 เครื่องต่อประชากรเพียง 60 คนเท่านั้น

¹โรจน์ คำพาทย์, "มาดูเขาใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษากันเถอะ," นิเทศสาร 5 (กุมภาพันธ์ 2520) : 84.

²คณะกรรมการ เรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา, "โทรทัศน์," รายงานคณะกรรมการ เรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ตุลาคม 2519 (กรุงเทพมหานคร:สภาการศึกษาแห่งชาติ, 2519):11 (อัครสำเนาะ).

นับว่าโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่สามารถเข้าถึงประชาชนไทยได้แพร่หลายอย่างกว้างขวางมากพอสมควรทีเดียว¹

การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานครทั้ง 4 สถานีต้องแข่งขันกันและจำเป็นต้องดำเนินงานในรูปแบบธุรกิจ โดยอาศัยรายได้ส่วนใหญ่จากค่าเช่าเวลาในการจัดรายการและค่าโฆษณาสินค้า ถึงแม้ว่าบางสถานีจะไ้เงินช่วยเหลือจากรัฐบาลก็เป็นรายได้ส่วนน้อย จึงจำเป็นต้องจัดรายการโอเนอนตามความต้องการของผู้อุปถัมภ์รายการ ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งหวังผลทางด้านการค้าเป็นสำคัญ ทำให้สถานีไม่สามารถจัดรายการ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาได้เท่าที่ควร²

นายอัศศิริ ธรรมโชติ เขียนคอลัมน์หมายเหตุฉบับเท็งในหนังสือพิมพ์สยามรัฐประจำวันที่ 3 มีนาคม 2520 เรื่อง "สื่อสารมวลชนไทยวันนี้มีอะไรบ้าง" หน้า 9 ความบางตอนว่า "สื่อมวลชนของเมืองไทยวันนี้มีแต่จะจุกจิกส่งคมไทยให้อยู่ในลักษณะหลับไหล หมกโอกาสที่จะตื่นพื้น รายการโทรทัศน์ก็มีหนังญี่ปุ่นที่หลอกคนให้เป็น "ปุ่ลุนห่าม ๆ" เสียตั้งแต่ยังเล็กเล็ก ๆ แพร่ระบาคอยู่มาก พอ ๆ กับหนังไทย นิยายโบราณ ก็สร้างหยาบ ๆ และเล่นกันง่าย ๆ กุจะเน้นอิทธิฤทธิ์ อภินิหารของพระเอกยุคโบราณขึ้นมาแข่งกับหนังญี่ปุ่น เหลือจากนี้เป็นรายการเสียงโซค และรกเรือไปควยโฆษณา"³ ด้วยเหตุที่เยาวชนมีเวลาดูโทรทัศน์มาก แต่รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับเยาวชน รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมีปริมาณน้อย

¹โรจน์ คำพาทย์, "มาดูเขาใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษากันเถอะ," นิเทศสาร : 89.

²คณะกรรมการ เรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา, "โทรทัศน์," รายงานคณะกรรมการ เรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ตุลาคม 2519, หน้า 11.

³อัศศิริ ธรรมโชติ, "สื่อสารมวลชนไทยวันนี้มีอะไรบ้าง," สยามรัฐ 3 (มีนาคม 2520) : 9

และศักยภาพ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ผลิตขึ้นมีไ้สนองความต้องการของประชาชน การผลิตรายการ เป็นไปในทำนองต่างคนต่างทำ มุ่งเอาใจผู้อุปถัมภ์รายการโดยไม่คำนึงถึง ความต้องการของเยาวชน และประโยชน์ทางการศึกษา ดังนั้นจึงควรสำรวจรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก เพื่อที่จะได้ทราบว่า สถานีโทรทัศน์จัดทำรายการและแบ่งเวลาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในกรุงเทพมหานครมากน้อยเพียงใด ในการนี้จำเป็นต้องทราบถึง ความต้องการ ความสนใจและความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวกับการชม รายการโทรทัศน์ ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการชม รวมถึงความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการจัดรายการโทรทัศน์ ควบคู่ไปกับการสำรวจรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นแนวทางในการผลิตรายการให้มีคุณค่า จัดเวลาให้เหมาะสม เพื่อ เยาวชนจะได้นำความรู้ ความบันเทิงที่ได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ก่อตนเองและสังคม อันจะเป็นผลดีต่อชาติ สถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานีในกรุงเทพมหานคร จะได้อธิบายทำหน้าที่สื่อมวลชนอย่างสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. สำรวจปริมาณรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ทุกสถานีในกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาถึงความสนใจ ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนใน กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากรายการ
3. เปรียบเทียบปริมาณรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ออกอากาศกับปริมาณ ความต้องการของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการสำรวจเฉพาะรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กซึ่งรับชมได้ในกรุงเทพ-

มหานคร ในช่วงระยะเดือนพฤศจิกายน 2521 เท่านั้น

2. สถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก รัชมนโค้ในกรุงเทพมหานคร มี 4 สถานี คือ

- 2.1 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ของ อสมท. (บางแค)
- 2.2 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 (ททบ.5 สนามเป้า)
- 2.3 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 (ตลาดหมอนชิต)
- 2.4 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 ของ อสมท. (บางลำภู)

3. กลุ่มประชากร คือ นักเรียน ครูและผู้อุปการะ ซึ่งคิดต่อรับเอกสารแจ้งรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นสมาชิก ชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งผลิตโดยศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานี ในกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อความรู้ ความบันเทิง สำหรับเด็กและเยาวชน ได้แนวทางปรับปรุงรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในด้านการเพิ่มปริมาณ ยกกระตือรือร้นคุณภาพรายการ และความสำคัญของเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาเยาวชนของชาติ ได้แนวทางในการผลิตรายการให้ตรงกับความต้องการของประชาชน และเป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองและครู แนะนำเด็กให้รู้จักเลือกชมรายการโทรทัศน์ที่ดีมีประโยชน์ต่อการศึกษามีคุณภาพ และเนื้อหาเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนไทย หลีกเลียงการเสียเวลาชมรายการที่เป็นพิษเป็นภัยไว้ประโยชน์ การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นดังนี้คือ

1. ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ และความคิดเห็นของประชาชนต่อการชมรายการโทรทัศน์ ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับ รวมถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ออกอากาศในกรุงเทพมหานคร

2. ปริมาณรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีในกรุงเทพมหานคร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ออกอากาศกับปริมาณความต้องการของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

รายการโทรทัศน์ "เสาร์สไมล์"

รายการโทรทัศน์ "เพื่อนของเด็ก"

คำจำกัดความ

ประชาชนในกรุงเทพมหานคร หมายถึง นักเรียน ครูและบุคลากร มีภูมิลำเนา อยู่ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นสมาชิกติดต่อและติดตามชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาซึ่งผลิตโดยศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา

สถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานีโทรทัศน์ 4 สถานีในกรุงเทพมหานคร คือ สถานีโทรทัศน์ทีวีสีช่อง 3 ของ อสมท. (บางแค) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 (ททบ.5 สนามเป้า) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 (ตลาดหมอนหิน) สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี 9 ของ อสมท. (บางลำภู)

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่ผลิตด้วยจุดมุ่งหมายให้เด็กชม ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 สถานี ในเดือนพฤศจิกายน 2521 รวมทั้งสิ้น 37 รายการ แบ่งตามประเภทรายการ ดังนี้

1. ประเภทรายการสด

- 1.1 สนามเยาวชน
- 1.2 เสาร์สโมสร
- 1.3 ฉันทวันอาทิตย์
- 1.4 เพื่อนของเด็ก
- 1.5 นกกับคุณหนู
- 1.6 ชรรวมกับเยาวชน
- 1.7 เยาวมิตร
- 1.8 จี-จ้อ เจียบ
- 1.9 อาณาจักรคนดัง
- 1.10 หุ่นธรรมชาติ
- 1.11 นางฟ้า
- 1.12 ยุวทัศน์

2. ประเภทรายการภาพยนตร์การ์ตูน

- 2.1 มนุษย์หินฟลินส์โตน
- 2.2 จาวสมุทร (ซูเปอร์แมน)
- 2.3 ทอมกับเจอร์รี่
- 2.4 เสือเจ้าเล่ห์
- 2.5 การ์ตูนยอกคอลลอก
- 2.6 การ์ตูนอาลี (สิงห์จอมโว)
- 2.7 แคนดี้จอมแก่น
- 2.8 หน่วยพิฆาตวี 5
- 2.9 ผีงน้อยพเนจร
- 2.10 เฮฮาการ์ตูน
- 2.11 แมมกกับจามบิน
- 2.12 ชินแบคผจญภัย
- 2.13 อภินิหารหุ่นยนต์
- 2.14 จาวป่าเจ้าเล่ห์
- 2.15 การ์ตูนมหาสนุก
- 2.16 ลูกป่าการ์ตูน

3. ประเภทรายการภาพยนตร์สำหรับเด็ก

- 3.1 ภาพยนตร์คุณหนู
- 3.2 หุ่นมหาสนุก
- 3.3 ทองแดงระทิกใจ
- 3.4 หุ่นน้อยบีเวอร์
- 3.5 เจ้าหุ่นคอมพิวเตอร์
- 3.6 กีสนี่โชว์
- 3.7 แลตซ์ซึ่ซ่าแซนรุ